

ภาษาในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา : ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพ

นางสาวสุวัฒนา วรรณรังษี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๔๐

ISBN 974-638-786-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1795717

**LANGUAGE IN SUWANNI SUKHONTHA' S LITERARY WORKS
: A RELATION BETWEEN THEME AND IMAGERY**

Miss Suwattana Wannarangsri

**A Thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Literature**

**Department of Thai
Graduate School**

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-786-3

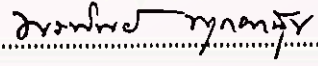
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาษาในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา : ความสัมพันธ์ระหว่าง
แนวคิดกับจินตภาพ
โดย นางสาวสุวัฒนา วรรณรังษี
ภาควิชา ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัจจิรา จงสถิตย์วัฒนา

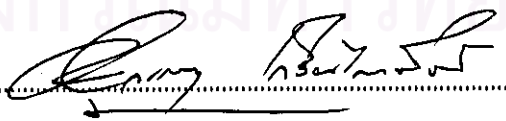
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

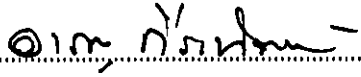

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรทิพย์ พุกผาสุข)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัจจิรา จงสถิตย์วัฒนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณภา เกรียงไกรเพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุวัฒนา วรรณรังษี : ภาษาในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธา : ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับ
จินตภาพ (LANGUAGE IN SUWANNI SUKHONTHA' S LITERARY WORKS : RELATION
BETWEEN THEME AND IMAGERY) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา, ๔๐๕ หน้า.
ISBN 974-368-786-3.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาทฤษฎีการใช้ภาษาสร้างจินตภาพในวรรณกรรมของสุวรรณี สุคนธาเพื่อ
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพ

ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีการใช้ภาษาสร้างจินตภาพของสุวรรณี สุคนธา เริ่มจากการใช้คำ
คำที่สุวรรณีนำมาใช้ คือคำที่ให้ความละเอียดแห่งสี แสง เสียง กลิ่น รส ความเคลื่อนไหว และอารมณ์ความรู้สึก
ได้อย่างชัดเจนงดงาม โดยเฉพาะคำบอกสี คำบอกแสง และคำบอกความเคลื่อนไหวนั้น สุวรรณีสามารถนำมาใช้
ได้อย่างประณีตงดงามเป็นพิเศษ งานวรรณกรรมของสุวรรณีจึงมีลักษณะคล้ายภาพเขียน นอกจากนี้สุวรรณียัง
สร้างจินตภาพโดยใช้อุปมา คือการนำความเปรียบและสัญลักษณ์มาสร้างจินตภาพ โดยมุ่งเน้นที่การนำ
ธรรมชาติมาใช้ ทำให้เกิดจินตภาพที่ชัดเจน ดุจมีชีวิตชีวา แผงโวซึ่งความหมายที่ลึกซึ้งเพื่อมุ่งสู่แนวคิดของเรื่อง
อย่างประสานกลมกลืน ดังนั้นการสร้างจินตภาพจึงเป็นทฤษฎีสำคัญที่สุวรรณีใช้สื่อแนวคิดของเรื่อง

วรรณกรรมของสุวรรณีมักเสนอให้เห็นถึงธรรมชาติของความเป็นมนุษย์คือความดีความชั่วในจิตใจ
มนุษย์ ก็เสียดแทง ความรัก ความเหงา ความเกลียดชังของมนุษย์ และชี้ให้เห็นว่าความจริงกับความฝัน
เชิงอุดมคตินั้นแตกต่างกัน โดยนำธรรมชาติมาสื่อให้เห็นถึงแนวคิดเหล่านี้เช่น นำสีขาว สีทอง ความสว่าง
ดอกไม้มาสื่อภาพความดีงาม นำสีแดง สีแสด ความมืด และแดดมาสื่อภาพความชั่วร้าย สุวรรณีเลือกนำ
จินตภาพเหล่านี้สื่อผ่านองค์ประกอบ ๔ ประการคือ ชื่อเรื่อง ชื่อตัวละครสำคัญ การบรรยายลักษณะตัวละคร
และฉาก จินตภาพเหล่านี้ ได้เชื่อมโยงความคิดสำคัญที่ปรากฏในงานของสุวรรณี อันเป็นการสร้างเอกภาพ
ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพได้อย่างชัดเจน

ภาควิชา ..... ภาษาไทย .....
สาขาวิชา ..... วรรณคดีไทย .....
ปีการศึกษา ..... ๒๕๔๐ .....

ลายมือชื่อผู้จัดทำ ..... สุวัฒนา วรรณรังษี .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย ....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C710143 : MAJOR THAI
KEY WORD:

IMAGERY / THEME / SUWANNI SUKHONTHA

SUWATTANA WANNARANGSRI : LANGUAGE IN SUWANNI SUKHONTHA 'S

LITERARY WORKS : A RELATION BETWEEN THEME AND IMAGERY.

THESIS ADVISOR : ASSIST. PPOF. SUCHITRA CHONGSTITVATANA , Ph.D.

405 pp. ISBN 974-638-786-3.

The thesis aims at studying the language of imagery in Suwanni Sukhontha 's literary works in order to illustrate the relation between theme and imagery.

The study reveals that Suwanni 's language of imagery starts from the use of words which give details of colours, light, sound, smell, taste, movement and feeling. Suwanni has a great talent in exploiting words of colour, light and movement. Consequently, her works gain the visual beauty like paintings. Besides, Suwanni employs metaphor and symbol from nature in the creation of her vivid and exquisite imagery. The imagery usually conveys the meanings leading to the understanding of the theme. Thus the use of imagery is a prominent device in conveying the theme of her works.

Suwanni often portrays through her works the nature of human beings- their vices and virtues, desires, love, loneliness and hatred. Through the imagery from nature, she reveals great difference between reality and ideals. The imagery of white, gold, light and flower are used to convey virtues whereas red, orange, darkness and sunlight are used to convey vices. Suwanni creates the language of imagery through four elements in her works- the titles, the names of main characters, the description of the characters and the setting. All the imageries are well connected and harmonized into a complete unity. Thus Suwanni achieves a literary beauty in conveying the theme through her exquisite use of imagery.

ภาควิชา.....ภาษาไทย

สาขาวิชา.....วรรณคดีไทย

ปีการศึกษา.....๒๕๔๐

ลายมือชื่อนิสิต.....ศุภเมษา วรรณวิชัย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สุพินา ลอภพิชญ์วิมล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เปี่ยมล้นด้วยความรัก ความเมตตากรุณาต่อผู้วิจัย คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา อีกทั้งเป็นผู้ปลูกฝังความรู้เชิงวจนลสาตราศาสตร์ อันเป็นศาสตร์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อการศึกษาวรรณกรรมแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณา ที่ท่านคอยให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอความสำเร็จความดีงามทั้งปวงที่พึงได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้ มาน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณครู

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ พุกผาสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณ เกียรติโกรเพ็ชรและผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้คำแนะนำงานวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย และขอน้อมรำลึกบูชาพระคุณ "ครู" ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และมอบความรักความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ธเนศ เวศร์ภาดา ผู้คอยช่วยเหลือมอบกำลังใจและให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย อาจารย์วิภาส โพธิแพทย์ ผู้คอยช่วยเหลือและมอบกำลังใจให้เสมอ ขอขอบคุณปียมิตรทุกท่านนางสาวศศิธร ยากร นางสาวชนิกานต์ ภูเกียรติ นางสาวจตุพร มีสกุล นางสาวตลฤทัย ชาวดีเทศ นางสาวสุภค มทาวรรการ เพื่อนร่วมทุกข์สุขคอยช่วยเหลือทั้งปโลบและชู่ เป็นกำลังใจเสมอมา น้องๆ ปริญญาโทเอกวรรณคดีไทยทุกคน ที่คอยมอบกำลังใจให้พี่เข้มแข็ง

ขอกราบรำลึกถึงพระคุณพ่อแม่ผู้ให้ชีวิต ป้าแม่ พี่ตุ้ พี่ตั๋ย พี่แต้ว พี่โต้งที่มอบความรักความเมตตาแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่

๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
จุดมุ่งหมายในการวิจัย.....	๔
สมมุติฐานการวิจัย.....	๔
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๔
ขอบเขตการวิจัย.....	๕
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๗
๒. การสร้างจินตภาพโดยการใช้คำ.....	๘
๑. การใช้คำบอกสี.....	๘
๒. การใช้คำบอกแสง.....	๓๙
๓. การใช้คำบอกเสียง.....	๔๙
๔. การใช้คำบอกกลิ่น.....	๕๓
๕. การใช้คำบอกรส.....	๕๔
๖. การใช้คำบอกความเคลื่อนไหว.....	๖๐
๗. การใช้คำบอกอารมณ์ความรู้สึก.....	๖๓
๓. การสร้างจินตภาพโดยการใช้ความเปรียบและสัญลักษณ์.....	๗๕
๑. การสร้างจินตภาพโดยการใช้ความเปรียบ.....	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๑.๑ การใช้แก้ว ทัพพี และทองเป็นความเปรียบ.....	๗๘
๑.๒ การใช้ธรรมชาติเป็นความเปรียบ.....	๘๔
๑.๒.๑ การใช้ทะเล.....	๘๔
๑.๒.๒ การใช้หมอก.....	๘๗
๑.๒.๓ การใช้น้ำค้าง.....	๘๘
๑.๒.๔ การใช้พายุ ฝน.....	๘๙
๑.๒.๕ การใช้ฟ้าร้องฟ้าผ่า.....	๙๑
๑.๒.๖ การใช้น้ำ ตะกอนของน้ำ.....	๙๒
๑.๒.๗ การใช้ไฟ.....	๙๓
๑.๒.๘ การใช้สัตว์.....	๙๔
๑.๒.๙ การใช้ต้นไม้ ดอกไม้ ใบไม้.....	๑๐๒
๑.๒.๑๐ การนำธรรมชาติขนาดใหญ่มากับเล็กมาเข้าคู่กันเพื่อ เปรียบเทียบกัน.....	๑๑๑
๑.๒.๑๑ การนำธรรมชาติมาเปรียบให้เห็นถึงความอ่อนโยน ที่ธรรมชาติมอบให้แก่มวลมนุษย์.....	๑๑๒
๑.๓ การนำมนุษย์มาเป็นความเปรียบ.....	๑๑๔
๑.๔ การใช้ภาพวาดมาเป็นความเปรียบ.....	๑๒๒
๑.๕ การใช้ตัวละครและความเชื่อในวรรณคดีเป็นความเปรียบ.....	๑๒๔
๑.๖ การใช้จำนวนนับเป็นความเปรียบ.....	๑๓๑
๑.๗ การใช้ความเปรียบโดยกำหนดให้อารมณ์ความรู้สึก ของตัวละครขณะนั้นสำคัญที่สุด.....	๑๓๔

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๑.๘. การทำนามธรรมให้มีตัวตน.....	๑๓๕
๒. การสร้างจินตภาพโดยการใช้สัญลักษณ์.....	๑๓๗
๒.๑ การใช้เก้าอี้.....	๑๔๐
๒.๒. การใช้ห้องแดง.....	๑๔๕
๒.๓. การใช้ความสว่างความมืด.....	๑๔๘
๒.๔. การใช้นก.....	๑๕๖
๒.๕. การใช้ดอกไม้.....	๑๕๙
๒๖. การใช้แดด.....	๑๖๓
๒.๗.การใช้พระจันทร์.....	๑๖๙
๙. การใช้กลิ่นหอมของดอกไม้.....	๑๗๓
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับจินตภาพ.....	๑๗๖
๑. แนวคิดเรื่องเก้าอี้ขาวในห้องแดง.....	๑๗๗
๑.๑.จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๑๗๗
๑.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๑๗๙
๑.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๑๙๑
๑.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๒๐๙
๒. แนวคิดเรื่องดอกไม้ในป่าแดด.....	๒๑๑
๒.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๒๑๒
๒.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๒๒๑
๒.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๒๒๖
๒.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๒๓๖
๓. แนวคิดเรื่องคนเร่ร่อน.....	๒๔๓
๓.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๒๔๓

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๓.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๒๔๔
๓.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๒๔๖
๓.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๒๖๓
๔. แนวคิดเรื่องตัวปักษ์ของรัก.....	๒๖๖
๔.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๒๖๖
๔.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๒๖๘
๔.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๒๗๑
๔.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๒๘๔
๕. แนวคิดเรื่องทองประกายแสง.....	๒๘๖
๕.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๒๘๖
๕.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๒๘๗
๕.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๒๙๐
๕.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๐๒
๖. แนวคิดเรื่องเขาชื่อกานต์.....	๓๐๔
๖.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๐๔
๖.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๐๕
๖.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๐๘
๖.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๒๔
๗. แนวคิดเรื่องคืนนี้ไม่มีพระจันทร์.....	๓๒๗
๗.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๒๗
๗.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๒๘
๗.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๒๙
๗.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๔๔

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๘. แนวคิดเรื่องเดือนดับที่สบทา.....	๓๔๘
๘.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๔๘
๘.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๔๙
๘.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๕๐
๘.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๕๕
๙. แนวคิดเรื่องตอกพิงลูก็คือตอกแก้ว.....	๓๕๗
๙.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๕๗
๙.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๕๘
๙.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๖๓
๙.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๖๓
๑๐. แนวคิดเรื่องบางที่พุงนี้จะไม่เปลี่ยนใจ.....	๓๖๘
๑๐.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๖๘
๑๐.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๖๙
๑๐.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๖๙
๑๐.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๗๓
๑๑. แนวคิดเรื่องคินหนาวที่เหลือนแต่ทาวเป็นเพื่อน.....	๓๗๗
๑๑.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๗๗
๑๑.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๗๘
๑๑.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๗๘
๑๑.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๘๐
๑๒. แนวคิดเรื่องปะทุอารมณ์ของผู้หญิงรักงูและเขียนอดีตในห้องนอน.....	๓๘๑
๑๒.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๘๑

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

๑๒.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๘๒
๑๒.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๘๒
๑๒.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๘๖
๑๓. แนวคิดเรื่องวันที่แดดสวย.....	๓๘๘
๑๓.๑. จินตภาพจากการตั้งชื่อเรื่อง.....	๓๘๘
๑๓.๒. จินตภาพจากการตั้งชื่อตัวละคร.....	๓๘๘
๑๓.๓. จินตภาพจากการบรรยายลักษณะตัวละคร.....	๓๘๘
๑๓.๔. จินตภาพจากฉากสำคัญ.....	๓๙๓
๕. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	๓๙๗
รายการอ้างอิง.....	๔๐๐
บรรณานุกรม.....	๔๐๓
ประวัติผู้เขียน.....	๔๐๕

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย